

DE BRUSSELAARS EN DE DIGITALE WERELD

Editie 2022

INLEIDING

In een steeds meer digitale maatschappij is het **gebruik** van het internet, geconnecteerde toestellen, sociale netwerken en andere **digitale tools niet meer weg te denken uit het dagelijkse leven van veel Brusselaars**. Ze doen er zeer vaak een beroep op om onlinediensten te gebruiken (bankieren, e-commerce, e-government enz.), om informatie te vinden en mee te delen, om een baan te zoeken of hun werk te doen, om een opleiding te volgen enz.

Maar de **ongelijkheid in de toegang tot en het gebruik van de digitale technologieën** blijft bestaan. Mensen die geen toegang hebben tot deze technologieën of die moeilijkheden ondervinden met het gebruik ervan, worden getroffen door **de zogeheten digitale kloof**.

In deze context heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest het **Plan voor digitale toegankelijkheid 2021-2024** ingevoerd. Dit plan heeft tot doel **zoveel mogelijk Brusselaars toegang te verlenen tot digitale tools en diensten en hun digitale vaardigheden te verbeteren**, om de ongelijkheid in dit domein te bestrijden.

Een van de vele acties van het plan is de **invoering van een jaarlijkse barometer** die het mogelijk maakt om **de toegankelijkheid van de Brusselaars tot digitale tools en diensten te kwantificeren**.

Om aan die vraag te voldoen, heeft het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA) van perspective.brussels deze publicatie opgesteld. Ze bevat de belangrijkste indicatoren met betrekking tot de drie dimensies die het mogelijk maken de toegankelijkheid van de Brusselaars tot digitale tools en diensten te analyseren, namelijk:

- de toegang tot internet,
- het internetgebruik,
- de digitale vaardigheden.

De indicatoren worden in de vorm van grafieken voorgesteld en de publicatie vergelijkt ook de situatie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met die in de andere twee gewesten en in België. Daarnaast worden toelichtingen gegeven om het gebruik en de interpretatie van de indicatoren te vergemakkelijken.

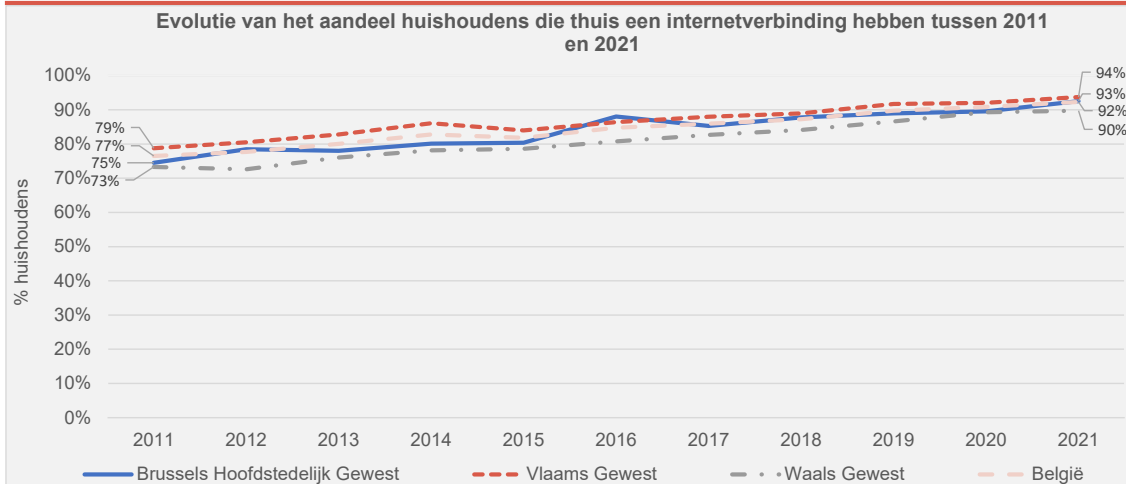
De in deze publicatie gebruikte gegevens zijn afkomstig van de enquête naar het ICT-gebruik bij huishoudens. Deze enquête wordt jaarlijks georganiseerd door Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium). Ze wordt gehouden onder Belgische private huishoudens met ten minste één persoon tussen 16 en 74 jaar oud. Het hoofdoel van deze enquête is het opstellen van statistieken en indicatoren over het ICT-gebruik bij huishoudens en individuen die op internationaal niveau vergelijkbaar zijn en het mogelijk maken de digitale kloof op Belgisch niveau te meten.

De steekproef voor de enquête van 2021 bestond uit 6.145 in België wonende personen tussen 16 en 74 jaar, onder wie 851 inwoners van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Toegang tot internet

TOEGANG TOT INTERNET

Meer dan 9 op 10 Brusselse huishoudens hebben nu thuis toegang tot internet

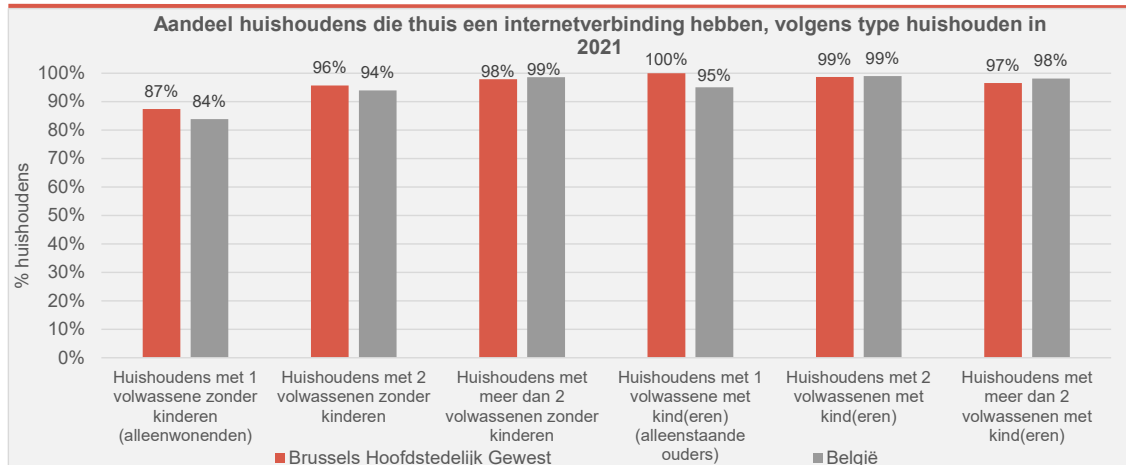

Bron: Statbel (ICT-enquête huishoudens)

De toegang van de huishoudens tot digitale tools wordt gemeten op basis van het percentage huishoudens met een internetverbinding.

- In 2021 heeft **93 % van de huishoudens in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest** (met ten minste één persoon tussen 16 en 74 jaar) **thuis een internetverbinding**.
- Er is **geen significant verschil met de andere gewesten** wat de internettoegang van de huishoudens thuis betreft.
- **7 % van de Brusselse huishoudens** beschikt daarentegen **niet over een internetverbinding**. Dit komt overeen met **ongeveer 40.000 private huishoudens in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest**. De huishoudens zonder internettoegang worden getroffen door de **digitale kloof**.
- De **internettoegang van de huishoudens thuis is aanzienlijk verbeterd** de afgelopen jaren. Tussen 2011 en 2021 is de internettoegang van de huishoudens gestegen met **24 % in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest** en met **21 % in België**.

Alleenwonenden hebben thuis minder vaak toegang tot internet dan andere types huishoudens

Bron: Statbel (ICT-enquête huishoudens)

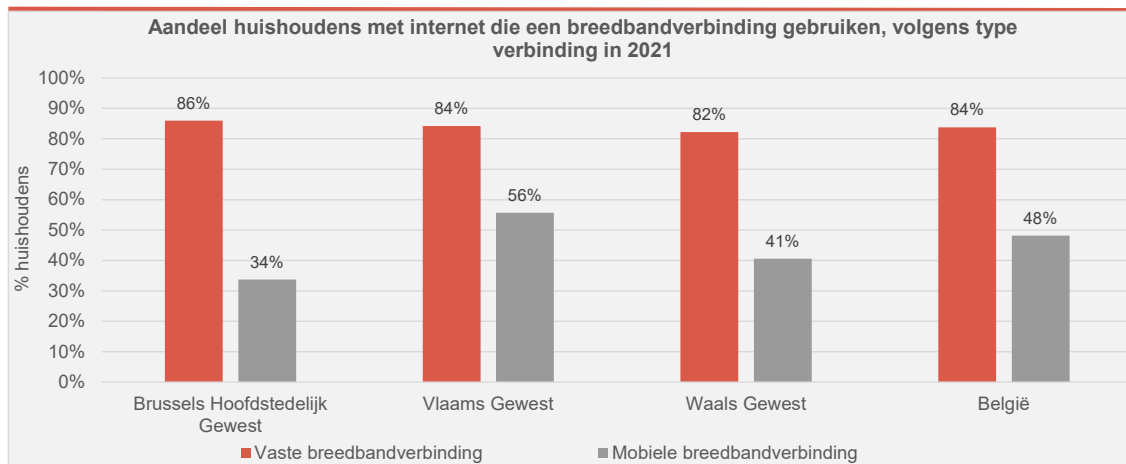
De samenstelling van het huishouden is een van de factoren die de toegang tot internet thuis beïnvloedt.

- **Brusselse alleenwonenden**, die goed zijn voor 46 % van alle private huishoudens, **hebben thuis minder vaak toegang tot internet** dan andere types huishoudens. In 2021 hebben 87 % van de Brusselse alleenwonenden thuis een internetverbinding, tegenover minstens 96 % voor de andere types Brusselse huishoudens. De situatie is identiek in heel België, waar 84 % van de alleenwonenden thuis toegang heeft tot internet, tegenover minstens 94 % voor de andere types huishoudens.
- Anderzijds heeft, wat betreft de **Brusselse alleenstaande ouders**, d.w.z. huishoudens bestaande uit één volwassene met kind(eren), **100 % thuis een internetverbinding**. In België heeft 95 % van de alleenstaande ouders thuis toegang tot internet.

Toegang tot internet

TOEGANG TOT INTERNET

Bijna 9 op 10 Brusselse huishoudens gebruiken een vaste breedbandverbinding

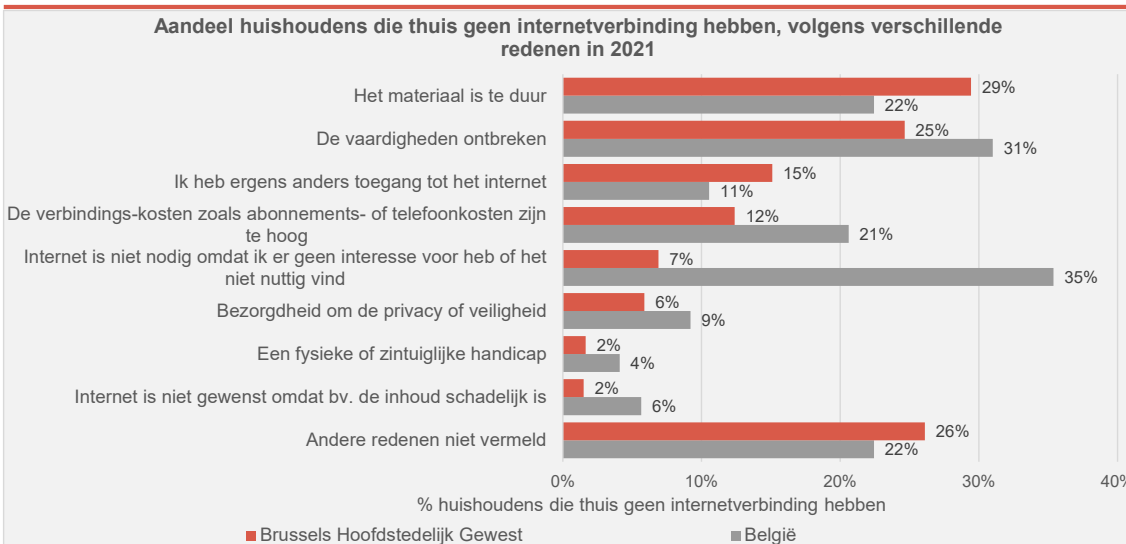

De toegang van de huishoudens tot het internet hangt ook af van de kwaliteit van de internetverbinding (wel of geen breedband).

- In 2021 **gebruikte 86 % van de Brusselse huishoudens een vaste breedbandverbinding**. Een breedbandverbinding geeft snel en comfortabel toegang tot online informatie en diensten.
- Op het vlak van het gebruik van vaste breedbandverbindingen is de **situatie in grote lijnen vergelijkbaar met de rest van België**.
- Daarentegen zijn er **grotere gewestelijke verschillen in het gebruik van mobiele breedbandverbindingen** door de huishoudens: 34 % van de Brusselse huishoudens gebruikte in 2021 een mobiele breedbandverbinding, tegenover 56 % van de Vlaamse huishoudens en 41 % van de Waalse huishoudens.

Bron: Statbel (ICT-enquête huishoudens)

Sommige Brusselse huishoudens hebben geen toegang tot internet vanwege de hoge kosten van het materiaal en een gebrek aan vaardigheden

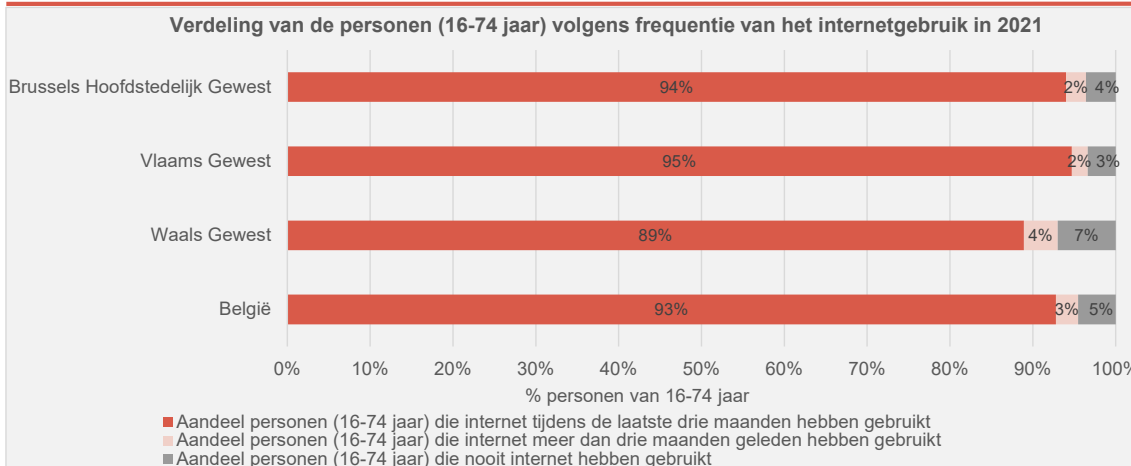
Er zijn verschillende redenen waarom sommige huishoudens thuis geen toegang hebben tot het internet.

- **De hoge kosten van het materiaal is de reden die het vaakst wordt genoemd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest** (29 % van de huishoudens die thuis geen internetverbinding hebben).
- **In België** daarentegen is de **meest voorkomende reden** voor het niet hebben van internet thuis dat **het internet niet nodig is** (35 %).
- Een gebrek aan vaardigheden wordt zowel in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest als in België als op één na belangrijkste reden aangevoerd (respectievelijk 25 % en 31 %).
- De andere redenen waarom men in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en in België thuis geen internet heeft, zijn met name internettoegang elders en de hoge aansluitings- of telefoonkosten.

Bron: Statbel (ICT-enquête huishoudens)

INTERNETGEBRUIK

Meer dan 9 op 10 Brusselaars gebruiken regelmatig het internet

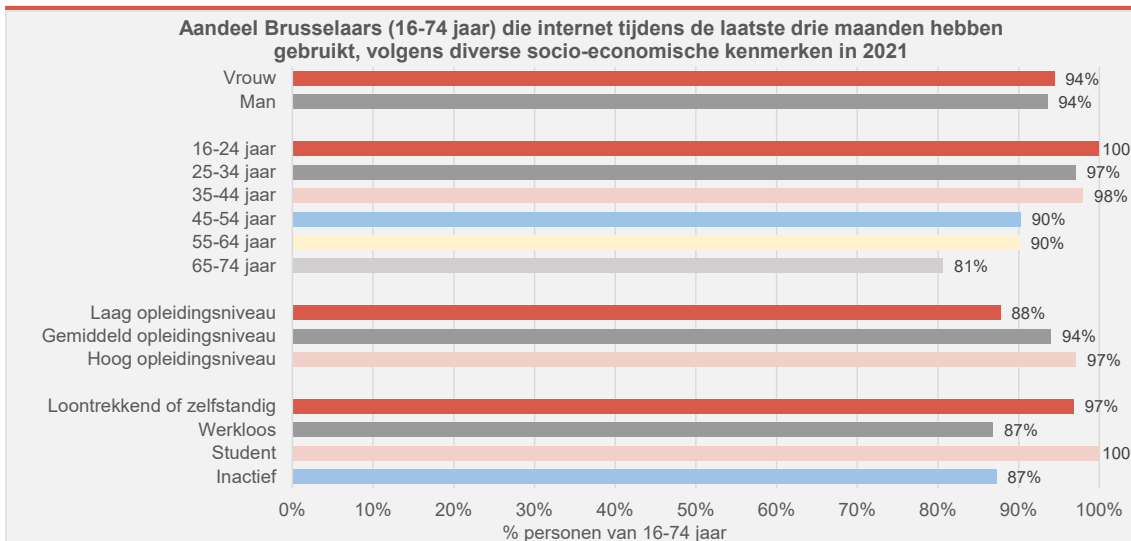

Bron: Statbel (ICT-enquête huishoudens)

Het gebruik van het internet maakt nu deel uit van het dagelijkse leven van de meeste Brusselaars.

- In 2021 heeft **94 % van de Brusselaars** tussen 16 en 74 jaar in **de drie maanden** voorafgaand aan de enquête thuis, op het werk of elders **het internet gebruikt**. De Brusselaars hebben zich het internet dus in zeer grote mate toegeëigend.
- In de **rest van België is het internetgebruik** in grote lijnen **vergelijkbaar**: 95 % van de Vlamingen en 89 % van de Walen hebben recent gebruik gemaakt van het internet.
- Ondanks de veralgemening van het internet in de samenleving zijn er nog steeds mensen die nog nooit het internet hebben gebruikt. In 2021 heeft **4 % van de Brusselaars** van 16 tot 74 jaar **nog nooit het internet gebruikt**. Dit komt overeen met **bijna 50.000 personen**.

Oudere, lager opgeleide en werkloze Brusselaars gebruiken het internet minder vaak

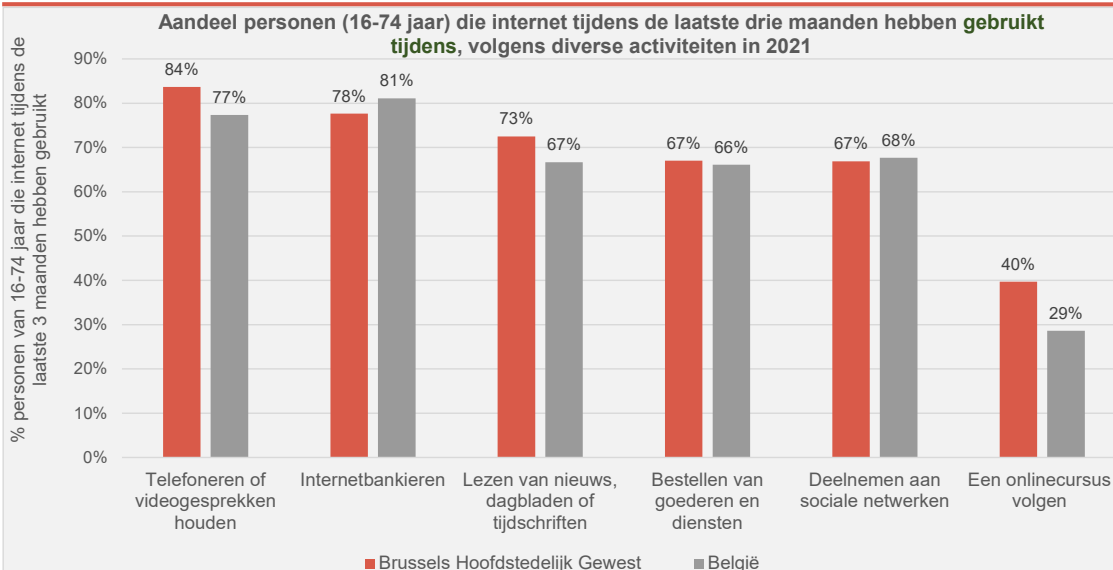
Bron: Statbel (ICT-enquête huishoudens)

Het internetgebruik van de Brusselaars verschilt naargelang van bepaalde socio-economische kenmerken.

- Er zijn nagenoeg geen verschillen meer tussen mannen en vrouwen op het vlak van het internetgebruik.
- Mensen van **65 jaar en ouder gebruiken het internet minder vaak** dan jongere mensen.
- **Mensen met een laag opleidingsniveau gebruiken het internet in verhouding minder vaak** dan mensen met een hoog opleidingsniveau.
- **Werklozen gebruiken het internet minder vaak** dan loontrekkenden en zelfstandigen.
- **De digitale kloof treft niet-actieve mensen** meer, terwijl 100% van de studenten het internet dagelijks gebruikt.

INTERNETGEBRUIK

De Brusselaars beoefenen een breed scala aan activiteiten op internet

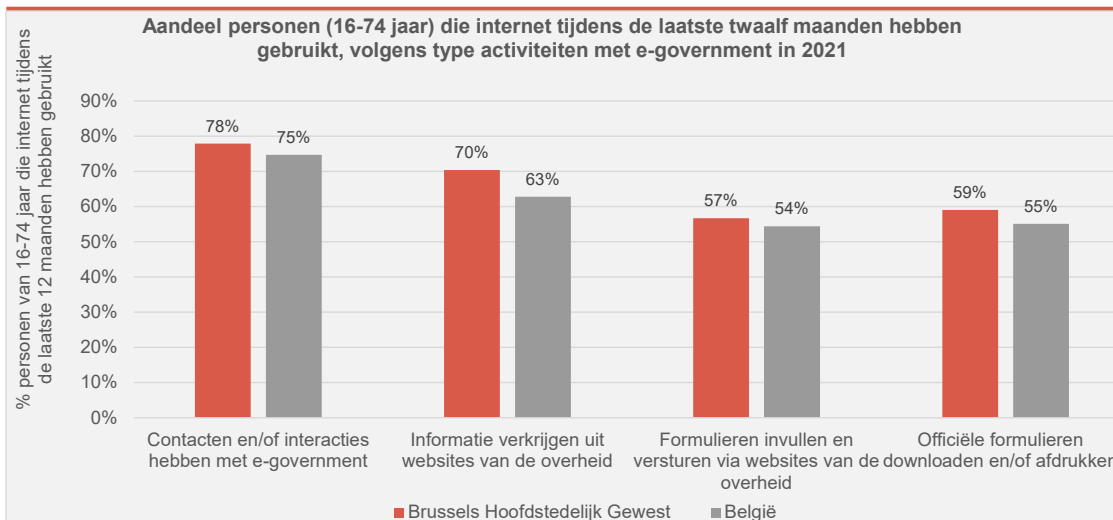

Bron: Statbel (ICT-enquête huishoudens)

Het gebruik van internet maakt een **brede waaier van activiteiten** in het dagelijkse leven mogelijk en geeft toegang tot essentiële onlinediensten.

- Volgens de cijfers van 2021 is **telefoneren of het houden videogesprekken de frequentste activiteit** bij de Brusselaars die het internet gebruiken (84 %).
- Bovendien gebruikt een **zeer grote meerderheid van de Brusselaars online bankdiensten** (78 %).
- Daarnaast lezen meer Brusselaars nieuws, dagbladen of tijdschriften online (73 %).
- En 67 % van de Brusselaars bestelt goederen en diensten via het internet.
- De deelname aan sociale netwerken is eveneens een frequente activiteit en betreft 67 % van de Brusselaars die het internet gebruiken.
- 40 % van de Brusselaars die het internet gebruiken, volgt een onlinecursus.
- Afgezien van de onlinecursussen zijn er geen **grote verschillen** tussen de Brusselaars en de andere Belgen in de activiteiten en het gebruik van diensten op het internet.

8 op 10 Brusselaars gebruiken e-government

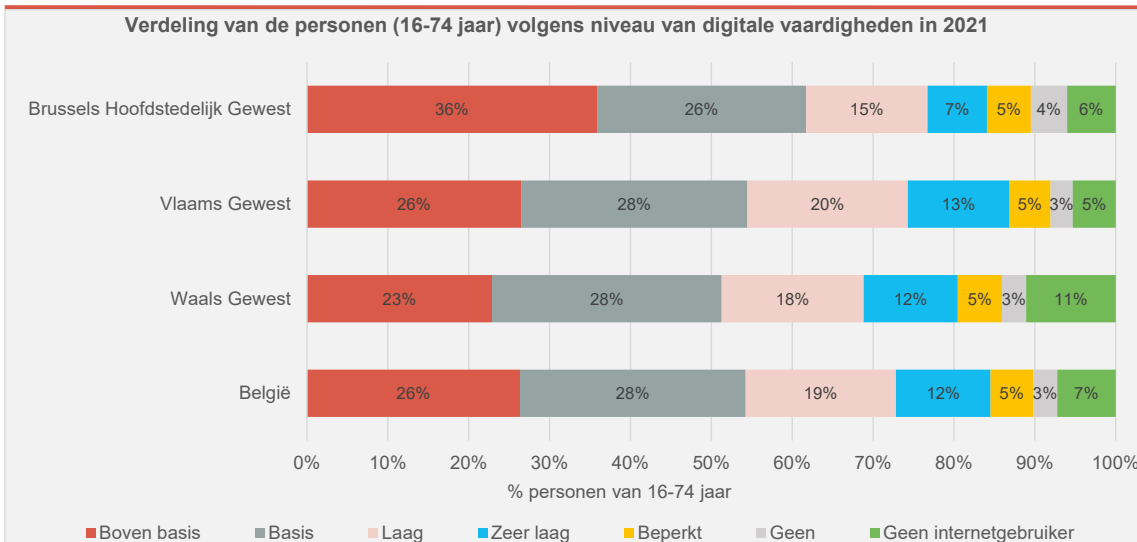
Bron: Statbel (ICT-enquête huishoudens)

Het gebruik van e-government door de burgers is van essentieel belang om snel informatie over overheidsdiensten te verkrijgen en administratieve procedures uit te voeren zonder naar het loket te moeten gaan.

- In 2021 heeft **78 % van de Brusselaars** in de laatste twaalf maanden vóór de enquête **contact of interacties gehad met e-government**.
- **Relatief meer Brusselaars gebruiken e-government** dan Belgen in het algemeen (75 %).
- De activiteiten die met e-government worden uitgevoerd, zijn onder meer het verkrijgen van informatie op websites, het elektronisch invullen en versturen van formulieren of het downloaden en afdrukken van officiële documenten.
- Daarentegen heeft **22 % van de Brusselaars geen online contact of interactie met de overheid**. De vaakst aangehaalde redenen om e-government niet te gebruiken, zijn een gebrek aan persoonlijk contact, een gebrek aan vaardigheden of de noodzaak een beroep te doen op een derde om administratieve procedures elektronisch uit te voeren.

DIGITALE VAARDIGHEDEN

Bijna 2 op 3 Brusselaars bezitten minstens digitale basisvaardigheden

Bron: Statbel (ICT-enquête huishoudens)

Digitale vaardigheden stellen mensen in staat om zelfstandig gebruik te maken van digitale tools en diensten.

- In 2021 **bezit 62 % van de Brusselaars** (tussen 16 en 74 jaar) **ten minste een basis aan digitale vaardigheden** en **bezit 36 % geavanceerde digitale vaardigheden**.
- In het algemeen **hebben de Brusselaars een relatief hoger niveau van digitale vaardigheden** dan de Vlamingen en de Walen.
- Anderzijds **heeft 38% van de Brusselaars slechts lage of beperkte digitale vaardigheden**, of zelfs helemaal geen. Deze mensen bevinden zich in een **kwetsbare situatie** in een steeds meer digitale samenleving.

Auteur

BISA - perspective.brussels
Naamsestraat 59 – 1000 Brussel

Realisatiedatum

oktober 2022

Contact

bisa@perspective.brussels